

Maalahden kunnan konserniohje

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 8.6.2026

Sisältö

Maalahden kunnan konserniohje	1
1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	3
2. Konserniohjeen soveltamisala ja sitova vaikutus	3
3. Hyvä hallinto- ja johtamistapa konsernissa sekä omistajapolitiittiset linjaukset	4
4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
5. Kuntakonsernin ohjaus ja johtaminen.....	4
6. Yhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	5
7. Yhteisöjen tiedottamisvelvollisuus ja omistajien ennakkokäsitys	5
7.1. Yhteisön työnantajajärjestäytyminen ja eläkejärjestelmä	7
7.2. Toimitusjohtaja	7
8. Tavoitteiden asettaminen sekä talouden suunnittelu ja konserniraportointi	7
8.1. Tavoitteiden asettaminen	7
8.2. Hallinnon ja talouden suunnittelu	8
8.3. Raportointi.....	8
8.4. Rahoitus	9
9. Yhteistyö ja keskitetyt konsernitoiminnot.....	9
10. Hankinnat.....	10
11. Yhteiskuntavastuuta koskevat tavoitteet sekä kestävän kehityksen tavoitteet.....	10
12. Tilintarkastus ja tietojenssantioikeus	11
13. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	11
14. Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.....	11
15. Viestintä ja tiedottaminen sekä luottamushenkilöiden tietojenssantioikeus.....	12
16. Yhteenveto.....	13
Liitteet	14

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Strateginen konserniohjaus vaatii omistamiselle selkeät tavoitteet: mitä omistetaan, mihin lisäarvoon omistamisella pyritään, miten omistamisen tulosta seurataan. Omistajaohjauksen avulla kunta huolehtii, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa huomioidaan kuntakonsernin etu kokonaisuudessaan. Kunnanvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja hyväksyy konserniohjeen.

Maalahden kunnan konserniohjeen lähtökohtana on kuntastrategia, johon sisältyvät pitkäaikaiset tavoitteet, myös omistajaohjausta koskevat. Talousarviossa päätetään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden lyhytaikaisista tavoitteista, joiden kautta kuntastrategiaa toteutetaan. Myös ohjelmiin voi sisältyä kuntastrategiaa toteuttavia toimenpiteitä, esimerkiksi asuntopoliittiseen ohjelmaan, joka on myös osa omistajaohjausta.

Konserniohjeessa annetaan kunnan tytäryhteisöille tarpeelliset, kuntalain 47. §:ssä määritellyt määräykset sekä määritellään omistajaohjauksen toimenpiteet, joiden kautta kunta omistajana tai jäsenenä vaikuttaa yhteisön hallintoon ja toimintaan.

Kuntalain (410/2015) 6. §:ssä määritellään kuntakonserni. Konserniohjeella kunta pyrkii yhtenäistämään kuntakonsernin tytäryhteisöjen ohjausta, lisäämään toiminnan läpinäkyvyyttä, parantamaan kunnan tytäryhteisöiltä saatavien tietojen laatua ja tehostamaan molempien puolista tiedonkulkua.

Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisin periaattein.

2. Konserniohjeen soveltamisala ja sitova vaikutus

Konserniohjetta sovelletaan Maalahden kunnassa ja sen tytäryhteisöissä (kunta enemmistö-omistaja). Osakkuusyhteisöjen (kunnan omistusosuus alle 50 prosenttia) ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa noudatetaan konserniohjetta soveltuvien osin.

Maalahden kunnan edustajan tulee huolehtia, että kuntakonsernin näkökulmasta merkittävät asiat annetaan konsernijohtajalle tiedoksi (malax@malax.fi).

Konserniohjetta noudatetaan kuntakonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai niitä koskevasta osakassopimuksesta muuta johdu.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien soveltuvien säännösten, kuten yhteisö- ja kirjanpitolainsäädännön tai muun soveltuvan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa soveltuvaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon tulee ilmoittaa ristiriidasta kirjallisesti Maalahden kunnan konsernihallinnon omistajaohjaukseen.

Kunta ottaa omistajaohjauksessaan huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Siltä osin kuin konserni-

ohje on ristiriidassa lainsäädännön mukaisten yhdenvertaisuus- ja velkojensuojamääräysten ja periaatteiden kanssa, konserniohje ei sido tytäryhteisöä.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

3. Hyvä hallinto- ja johtamistapa konsernissa sekä omistajapoliittiset linjaukset

Konserniohjeen lisäksi tytäryhteisöjä sekä soveltuvin osin myös muita konserniyhteisöjä sitoo hyvä hallinto- ja johtamistapa. Konserniyhteisöjen hallituksiin valittujen jäsenten tulee perehtyä kaikkiin hallitustyöskentelyä ohjaaviin ohjeisiin ja linjauksiin. Konserniyhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia siitä, että hallituksella on tieto osakkeenomistajan tahdosta, konserniohjeesta ja mahdollisista yhteisöä sitovista osakassopimuksista.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kuntalain 14. §:n mukaan kunnanvaltuusto.

Ellei konserniohjeen noudattamista ole velvoitettu yhteisön yhtiöjärjestyksessä, on konserniohje käsiteltävä ja hyväksyttävä tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai hallituksessa tai vastaavassa hallintoelimestä silloin, kun yhteisömuoto on muu kuin osakeyhtiö.

5. Kuntakonsernin ohjaus ja johtaminen

Kunnanvaltuusto asettaa konsernille tavoitteet talousarviossa ja strategiassa. Tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä.

Hallintosäännön 21. §:n mukaan kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja talouspäällikkö vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Konsernijohto kuulee tarvittaessa myös muita kunnan johtoon kuuluvia viranhaltijoita.

Kuntakonsernin ohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamista.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta. Kunnanhallituksen ohjeidenanto-oikeus koskee myös valtuuston tai muun toimielimen valitsemia edustajia. Konsernijohto vastaa konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä. Konsernivalvonnan kohdealueita ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi.

Kunnanjohtaja vastaa kuntakonsernin johtamisesta.

6. Yhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus päättää kunnan edustajien nimeämisestä tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen ja muiden yhteisöjen hallituksiin ja tarvittaessa muun yhteisön toimielimeen.

Kuntalain 47. §:n mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Kokoonpanossa tulee ottaa huomioon yhteisön toiminnan tarpeet ja yhteisön kehitysvaihe. Hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen.

Hallituksen jäsen ehdokkaiden nimeämisessä ja valinnassa on noudatettava naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986).

Hallituksen jäsenten toimikausi on määräaikainen: jäsenet valitaan pääsääntöisesti vuodeksi kerrallaan siten, että toimikausi alkaa heti sen yhtiökokouksen jälkeen, jossa jäsen valittiin, ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen. Kunnanhallitus ottaa yhtiöjärjestyksen puitteissa kantaa yhteisön hallitukseen valittavien jäsenten määrään.

Korvaus yhteisöjen hallituksille ja niiden puheenjohtajille maksetaan soveltuvin osin kunnan hallintosäännön mukaan. Jos yhteisön liikevaihto on yli 200 000 euroa/vuosi, noudatetaan kunnanhallituksen kokouspalkkioita (ei vuosipalkkioita), ja jos liikevaihto on alle 200 000 euroa/vuosi, noudatetaan lautakuntien kokouspalkkioita (ei vuosipalkkioita). Kunnanhallitus voi lisäksi antaa varsinaista yhtiökokousta varten lisäohjeita esimerkiksi mahdollisesta puheenjohtajan vuosipalkkiosta.

Yhteisön hallituksen tulee itsearvioida vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä oman työnsä onnistumista ja määritellä hallitustyöskentelyn kehittämiskohteet. Samassa yhteydessä hallituksen tulee arvioida toimitusjohtajan työn tuloksellisuutta. Arviointien keskeisistä tuloksista raportoidaan konsernihallinnolle (malax@malax.fi).

7. Yhteisöjen tiedottamisvelvollisuus ja omistajien ennakkokäsitys

Kuntakonserniin kuuluvan tytäryhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvítettävä omistajan ennakkokäsitys asioihin, jotka vaikuttavat tytäryhteisön tai konsernin toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Kunnan edustajien tytär- ja osakkuusyhteisöjen sekä kuntayhtymien toimielimissä on jo valmisteluvaiheessa tiedotettava merkittävästä asiasta konserni johdolle osoitteeseen malax@malax.fi. Yhteisön toimitusjohtajan tai hallituksen puheenjohtajan (jos toimitusjohtajaa ei ole) on varhaisessa vaiheessa huolehdittava siitä, että konserni johto saa tiedon valmisteilla olevasta päätöksestä ja että kunnalla on kaikki tarvittavat tiedot kunnan kannan valmisteluun ja sitä koskevaan päätöksentekoon.

Ellei muuta ole erikseen sovittu tytäryhteisön ja Maalahden kunnan välillä, sovelletaan seuraavia ohjeita.

Kunnan ennakkokäsitys haetaan kunnanhallitukselta seuraavista liiketoiminnan kannalta merkittävistä asioista päätettäessä:

- liiketoiminnan merkittävä laajentaminen
- liiketoiminnan tai sen merkittävän osan tai omaisuuserän myyminen sekä tytäryhteisön osakkeiden myyminen
- tytäryhteisön perustaminen, lakkauttaminen, fuusioituminen tai myyminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit tai investointisuunnitelman hyväksyminen
- tärkeän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen tai luovuttaminen mukaan lukien osakeannit, omien osakkeiden hankinta sekä osakkeiden ja kiinteän omaisuuden myynti
- muun merkittävän sopimuksen tekeminen
- yritysosto (liiketoiminta- tai osakekauppa)
- yhtiöjärjestyksen tai vastaavan muuttaminen, ellei muutos ole tekninen tai muutoin vähäinen
- pääoma- ja omistusrakenteen merkittävä muuttaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto tai vakuuden antaminen tai muu vastaava rahoitusjärjestely
- konkurssiin, selvitystilaan tai yrityssaneerausmenettelyyn hakeutuminen
- toiminta-ajatuksen olennainen muuttaminen
- toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköaseman
- merkittävä yhteisöön laajemmin vaikuttava henkilöstöpoliittinen linjaus, esimerkiksi toimitusjohtajan asettaminen (kun yhteisöllä ei ole aiemmin ollut toimitusjohtajaa) tai liittyminen työehtosopimukseen tai sen vaihtaminen
- yhteisön ja yhteisön osakkeenomistajien välinen tai yhteisön ja sen hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan välinen sopimus, kun sopimus koskee muuta kuin yhteisön tavanomaista toimintaa tai kun sopimus laaditaan poikkeuksellisen ehdoin

Kunnan ennakokäsitys haetaan kunnanjohtajalta seuraavissa asioissa:

- tytäryhteisön toimitusjohtajan tai vastaavan toimihenkilön erottaminen
- toimitusjohtajan tai vastaavan toimihenkilön palkasta ja muista palvelussuhde-ehtoista päättäminen ja niiden muuttaminen sekä eläke-etujen vahvistaminen tai sisällöllinen muuttaminen lukuun ottamatta alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukaisia palkan yleiskorotuksia tai mikäli toimitusjohtajaan ei sovelleta työehtosopimuksen määräyksiä, vastaavan tasoista yleiskorotusta
- toimitusjohtajasopimuksen ehdot ja sisältö
- muu yhteisön tulokseen ja riskiin merkittävästi vaikuttava tapahtuma
- muu yhteisön kannalta merkittävä asia suhteessa yhteisön toimintaan sekä liiketoiminnan laajuuteen.

Kaikki tiedot, jotka tarvitaan ennakkokäsityksen antamiseksi, toimitetaan aina osoitteeseen malax@malax.fi valmistelua varten. Tiedottaminen ja omistajan ennakkokäsityksen hakeminen on määrämuotoinen hallinnollinen toimi. Lähtökohtana on, että ennakkokäsityksen hakeminen tulee tehdä kirjallisesti. Jos on epäselvyyttä, edellyttääkö asia tiedottamista tai ennakkokäsityksen selvittämistä, tulee asiaa tiedustella kunnanjohtajalta.

7.1. Yhteisön työnantajajärjestäytyminen ja eläkejärjestelmä

Tytäryhteisön on soveltuvien osien noudatettava kuntakonsernin henkilöstöpolitiikkaa henkilöstöresurssien käytössä, palkkauksessa, henkilöstöeduissa ja yhteistoimintamenettelyssä. Mahdollisessa henkilöstön palkkauksessa tytäryhteisön on otettava huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirron tarpeet.

Yhteisöt edellyttävät vastuullista työnantajuutta myös sopimuskumppaneiltaan ja heidän alirahoittajiltaan.

Eläke-etuudet määräytyvät yhteisöissä noudatettavan työeläkelain mukaisesti.

7.2. Toimitusjohtaja

Konserniyhteisön toimitusjohtajan valintaa ja erottamista valmistelee yhteisön hallitus yhteistyössä konsernijohtajan kanssa. Toimitusjohtajan valinta ja erottaminen edellyttävät kunnanjohtajan kuulemista. Yhteisön hallitus tekee toimitusjohtajan kanssa kirjallisen sopimuksen, jossa sovitaan tehtävän keskeiset ehdot. Konserniyhteisön on noudatettava toimitusjohtajasopimuksen laatimisessa konserniohjeen liitteenä olevaa toimitusjohtajasopimusmallia huomioiden tilannekohtaiset erityispiirteet.

Toimitusjohtajalle myönnettävät lisäeläkkeet sekä asunto-, auto- ja muut arvoltaan vastaavat edut eivät ole sallittuja. Yhteisön toimitusjohtajalle tai muulle henkilöstölle ei ole myöskään sallittua käyttää bonusjärjestelmää tai osakepohjaista kannustinjärjestelmää.

8. Tavoitteiden asettaminen sekä talouden suunnittelu ja konserniraportointi

8.1. Tavoitteiden asettaminen

Kunnanvaltuusto asettaa talousarvion yhteydessä kuntakonsernia koskevat strategiset tavoitteet. Ennen tavoitteiden asettamista tulee tytäryhteisön liiketoiminta huomioiden käydä tarvittavaa vuoropuhelua tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan / toimitusjohtajan kanssa. Samalla asetetaan konserniyhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, joilla pyritään varmistamaan yhteisöjen toimiminen kuntastrategian mukaisesti sekä omistaja-arvon säilyminen tai kehittyminen ja kuntakonsernin kokonaisedun saavuttaminen. Yhteisön tulee varmis-

taa strategisia päätöksiä tehdessään sekä omia tavoitteita asettaessaan, että yhteisön tavoitteet ovat yhdenmukaisia kuntastrategian kanssa ja tukevat osaltaan kuntakonsernin strategisten päämäärien saavuttamista.

Konserniyhteisö raportoi konsernijohtolle toimintansa ja taloutensa kehittymisestä sekä niihin sisältyvistä riskeistä ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Seuranta ja raportointia varten yhteisöllä tulee olla riittävät taloudellisten ja toiminnallisten tulosten mittausjärjestelmät. Yhteisön on raportoitava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa konsernijohtolle, mikäli sen toiminta ei vastaa oletettua kehitystä.

8.2. Hallinnon ja talouden suunnittelu

Kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet tulee ottaa huomioon kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa. Tätä varten taloussuunnittelun osalta tytäryhteisön tulee vuosittain toimittaa talous- ja rahoitussuunnitelmansa sekä investointiohjelmansa ja myös tiedot yhteisön toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tytäryhteisön tulee kunnan tapaan laatia vähintään kolmivuotinen taloussuunnitelma.

Taloussuunnitelmasta tulee käydä ilmi valtuuston talousarviossaan tytäryhteisöille asettamat tavoitteet. Investointiohjelman suunnittelukauden tulee olla vähintään kolme vuotta. Investointiohjelman tulee noudattaa Maalahden kuntastrategian painopisteitä.

Yhteisön hallitus vastaa siitä, että hallinto suunnitellaan ja järjestetään lainmukaisesti. Asiakirjat, kuten hallituksen pöytäkirjat ja muut olennaiset asiakirjat, arkistoidaan lainmukaisesti (yleensä vähintään 10 vuodeksi). Maalahden kuntakonsernissa on ohjeena, että pöytäkirjat arkistoidaan yhteisön olemassaolon lisäksi vielä 10 vuodeksi.

8.3. Raportointi

Tytäryhteisöjen ja muiden konserniyhteisöjen hallitusten tai vastaavien toimielinten on annettava konsernijohtolle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot kuntalain 116. §:n mukaisesti.

Tytäryhteisön on raportoitava ainakin seuraavista asioista:

- konsernitaseen laatimiseen tarvittavat tiedot
- talousarviovertailut
- tiedot investoinneista
- tiedot lainanotosta
- tilinpäätösennusteet
- toimintakatsaukset
- tunnuslukujen seuranta
- muut erikseen sovitut asiat.

Kunta laatii konsernitilinpäätöksen selvittääkseen kunnan omistuksiin ja sopimuksiin perustuvat varat, velat ja vastuut. Konsernilla tulee olla yhdenmukainen tilikausi, tammikuusta joulukuuhun. Tilikarttojen tulee olla mahdollisimman yhdenmukaisia. Omaisuuden arvostamisessa ja jaksottamisessa on noudatettava samoja periaatteita.

Tytäryhteisön, jonka taloutta hoidetaan kuntakonsernin ulkopuolella, tilinpäätöstä koskevat tiedot tulee toimittaa Maalahden kunnan talousyksikköön vuosittain viimeistään 15. helmikuuta. Kuntakonsernissa talousyksikkö toimittaa tilinpäätökset yhteisöille viimeistään 15. maaliskuuta.

Tytäryhteisön johto on tarvittaessa velvollinen osallistumaan kunnanhallituksen kokoukseen ja raportoimaan yhteisön taloudesta ja tilanteesta.

Kunnan kokonaan omistaman tytäryhteisön, jonka talousasioita kunnan talousyksikkö ei hoida, on elokuussa raportoitava kuluva vuoden toiminnastaan ja taloudestaan per 30.6. tämän konserniohjeen liitteenä olevalla lomakkeella. Kunnanhallitus antaa kunnanvaltuustolle tietoa konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta konsernitilinpäätöksen yhteydessä.

Tytäryhteisöjen investoinnit sekä rahoitus-, laina-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhteistyössä konsernijohtoon kanssa. Konsernijohto voi myös antaa yhteisöille erillisiä ohjeita taloudenhoidosta.

Yhteisöjen tulee itse todeta, mitkä konsernijohtolle lähetetyt aineistot sisältävät liikesalaisuuksia ja ovat siksi salassapidettäviä. Tämän on käytävä selvästi ilmi asiakirjoista.

8.4. Rahoitus

Yhteisön toiminta rahoitetaan lähtökohtaisesti yhteisön omalla rahoituksella. Mikäli yhteisö tarvitsee lisärahoitusta, se tulee pyrkiä järjestämään rahoituslaitoksesta normaalein ehdoin ja yhteisön omin vakuuksin. Mahdollista kunnan takaussitoumusta tarvittaessa sitä on haettava hyvissä ajoin, koska päätöksen tekee kunnanvaltuusto.

Kunta osallistuu rahoitusvastuun kantamiseen lähtökohtaisesti enintään omistuksensa suhteessa; kunta rajaa taloudellisen vastuunsa omistussuhteensa eikä rahoita toimintaa yhteisön muiden omistajien puolesta.

9. Yhteistyö ja keskitetyt konsernitoiminnot

Tytär- ja osakkuusyhteisöissä sekä kuntayhtymissä tulee pyrkiä hyödyntämään kuntakonsernin eri tukipalvelujen ammatti- ja erityisosaamista huomioiden toimialan luonne sekä liiketoiminnan ja lainsäädännön asettamat vaatimukset.

Keskitettyjen yhteispalvelujen järjestäminen ja tukipalvelujen hyödyntäminen ratkaistaan tapauskohtaisesti erilliskysymyksinä (voimassa oleva lainsäädäntö huomioiden).

Kunnan edustajien on eri yhteisöjen toimielimissä pyrittävä toimimaan siten, että yhteisön toiminta vastaa kunnan tavoitteita ja että kunnan ja yhteisöjen välillä tehdään yhteistyötä silloin, kun se on koko konsernin kannalta hyödyllistä.

10. Hankinnat

Tytäryhteisön on soveltuvin osin noudatettava kunnan hankintaohjeita. Tytäryhteisön on myös toimittava siten, että hankinnat, palvelujen ostot ja tukipalvelut tehdään kokonaistaloudellisesti niin edullisella tavalla kuin mahdollista, kuntakonsernin etujen mukaisesti. Tytäryhteisön toimitusjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja vastaa siitä, että hankintaohjetta noudatetaan ja että yhteisiä varoja ja tukipalveluja käytetään kokonaistaloudellisesti niin edullisella tavalla kuin mahdollista.

Tytär- ja osakkuusyhteisöjen, jotka ovat julkisia hankintayhtiöitä, hallituksille on annettava tiedoksi Maalahden kunnan hankintaohje.

Yhteisöjen on pyrittävä järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen. Yhteisöjen on kohdeltava kilpailutukseen osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti (liike- ja muista salaisuuksista aiheutuvat rajoitukset huomioiden) ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Tytär- ja osakkuusyhteisöt voivat mahdollisuuksien mukaan käyttää julkisissa hankinnoissaan TeeSe Botnia Oy:n kilpailutuspalveluja ja niitä keskitettyjä hankintasopimuksia, joista TeeSe Botnia Oy on erillisellä päätöksellä päättänyt.

Tytär- ja osakkuusyhteisön hallituksen on myös valvottava, että yhteisössä noudatetaan harmaan talouden torjunnasta annettuja säädöksiä ja ohjeita.

11. Yhteiskuntavastuuta koskevat tavoitteet sekä kestävä kehityksen tavoitteet

Kuntalain mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävä kehitystä; kuntalaki edellyttää, että kunta järjestää palvelut asukkailleen taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kunta edellyttää, että myös konserniyhteisöt sitoutuvat edistämään kestävä kehitystä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Kunta on liittynyt kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS) ja raportoi konsernitasolla.

Tasa-arvo ja kuntalaisten yhdenvertaisuus ovat osa sosiaalisen kestävyuden perusrakennetta ja siten merkittävä osa myös kunnan elin- ja vetovoimaa. Kunnan on tasa-arvolain (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta [609/1986]) ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan edistettävä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta viranomaisena, palvelujen tarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana. Kaupunkien ja kuntien ohella velvoite koskee myös kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia yhtiöitä ja -liikelaitoksia. Konserniyhteisöjen tulee siten edellä mainittujen lakien velvoittamana osaltaan edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjintää suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.

12. Tilintarkastus ja tietojensaantioikeus

Kunnanhallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaan kunnan tytäryhteisöille noudattaen kuntalain 122. §:n määräyksiä tilintarkastajasta. Asunto-osakeyhtiölle, jonka toiminta on vähäistä, yhtiökokous voi valita toiminnantarkastajan tilintarkastajan sijaan. Kunnalla ja sen tytäryhteisöllä on muussa tapauksessa sama tilintarkastusyhteisö.

Kunnalla ei ole enemmistöosakkaana oikeutta saada laajemmin tietoja kuin vähemmistöosakkailla eikä tietojensaantioikeus tytäryhteisöistä koske asukkaita eikä yksittäisiä kunnan luottamushenkilöitä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kuntakonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeudesta on säädetty kuntalain 124. §:ssä.

13. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tytäryhteisön on huolehdittava siitä, että yhteisöllä on toimiva johto ja että toiminnasta raportoidaan säännöllisesti ja jatkuvasti ja suhteessa toiminnan luonteeseen ja laajuuteen. Tytäryhteisön on soveltuvien osin noudatettava kuntakonsernin yhdenmukaisia ohjeita sisäisestä valvonnasta. Tytäryhteisön on soveltuvien osin noudatettava kuntakonsernin yhdenmukaisia ohjeita häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisesta.

Yhteisön hallituksen vastuulla on huolehtia siitä, että riskienhallinnan periaatteet on määriteltä ja että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan. Kokonaisvastuu yhteisön riskienhallinnasta kuuluu toisin sanoen hallitukselle.

Tiedossa olevasta todennäköisesti realisoituvasta merkittävästä riskistä on raportoitava välittömästi konsernijohtolle (malax@malax.fi).

Osana riskienhallintaa yhteisön johdon tulee osaltaan varmistaa huolellisuusvelvoitteen täyttyminen (ns. selonottovelvollisuus); osakeyhtiölain 1. luvun 8. §:n mukaan osakeyhtiön johdon tehtävänä on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua.

14. Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Tytäryhteisöllä on velvollisuus varautua palvelujen mahdollisimman hyvään hoitamiseen myös normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa.

Osana varautumista tytäryhteisön tulee laatia arvio uhista ja riskeistä ja siitä, miten niitä voidaan ehkäistä ja tarvittaessa hoitaa niiden toteutuessa. Lähtökohtana on toiminnan sujuminen mahdollisimman normaalisti myös häiriötilanteissa. Sopimuksissa on huomioitava myös varautumisasiat ja palvelujen ylläpitäminen häiriötilanteissa.

Valmiussuunnitelmat tulee tarkistaa vuosittain, jotta ne pysyvät ajantasaisina.

Konsernijohtolle tiedotetaan heti, kun häiriötilanne syntyy.

Yhteisöt vastaavat itse tiedottamisesta asukkaille, yhteistyökumppaneille ja muille viranomaisille häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tiedotusta tulee myös koordinoida kuntakonsernin kriisiviestinnän kanssa, kun se on perusteltua.

Tytäryhteisön toimitusjohtaja / hallituksen puheenjohtaja voidaan kutsua osallistumaan kunnan kriisivalmiusryhmään, jos kriisi on laaja tai koskee sekä kuntaa että yhteisön toimintaa tai kuntakonsernia kokonaisuudessaan.

15. Viestintä ja tiedottaminen sekä luottamushenkilöiden tietojensaantioikeus

Kuntalain mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille. Tiedotusvelvollisuus koskee koko kuntakonsernia. Tytäryhteisön on oma-aloitteisesti tiedotettava palveluistaan, toiminnastaan ja taloudestaan noudattamalla soveltuvien osien viestintäsuunnitelmaa, viestintäohjeita tai kunnalle määrättyjä ohjeita.

Kuntalain mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada konsernijohtolta konsernijohtoon hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Luottamushenkilö ei puolestaan saa luovuttaa saamiaan tietoja toiselle, koska tiedot on tarkoitettu ainoastaan luottamushenkilön tehtävän hoitoon.

Tytäryhteisön toimitusjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja vastaa siitä, että salassapito-, tiedottamis- ja viestintävelvollisuudet täytetään ja että luottamushenkilön tietojensaantioikeus turvataan. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassapidettäviä.

Yhteisö viestii itse asiakkailleen ja sidosryhmilleen. Asukkaita laajasti koskevissa kriisi- ja häiriötilanteissa yhteisön tulee olla välittömästi yhteydessä Maalahden kunnan viestintävastavaan, jotta tietoa voidaan jakaa myös kunnan kanavissa. Mainekriiseissä on oltava yhteydessä konsernijohtoon mahdollisimman nopeasti, koska median kiinnostus näissä tilanteissa kohdistuu usein myös konsernin omistajaan.

Kunnan viestintä ja markkinointi voivat tukea yhteisön viestintää ja tavoitteita sellaisissa asioissa, jotka sopivat sisältönsä puolesta kunnan viestintäkanaviin, ja jos kyseessä on merkittävä ja ajankohtainen, asukkaita laajasti koskettava asia. Yhteisten teemojen ja tavoitteiden osalta voidaan tehdä yhteiskampanjoita tai yhteistä viestintää.

Konserniyhteisön tulee huolehtia siitä, että se täyttää lainsäädännön, kuten esimerkiksi kuntalain ja digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain, säännökset.

16. Yhteenveto

Tässä on tarkistuslista/yhteenveto edellä mainituista keskeisistä ohjeista:

- Tytär- ja osakkuusyhteisön ja kuntayhtymän Maalahden kunnan edustajan tulee huolehtia, että kuntakonsernin näkökulmasta merkittävät asiat annetaan konsernijohtolle tiedoksi (malax@malax.fi).
- Mikäli konserniohje on ristiriidassa lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen tai osakassopimuksen kanssa, yhteisön johdon tulee ilmoittaa ristiriidasta kirjallisesti Maalahden kunnan konsernihallinnon omistajaohjaukseen.
- Konserniohjeen lisäksi tytäryhteisöjä sekä soveltuvin osin myös muita konserniyhteisöjä sitoo hyvä hallinto- ja johtamistapa.
- Konserniohje tulee käsitellä ja hyväksyä tytäryhteisön yhtiökokouksessa ja hallituksessa (mikäli jo yhtiöjärjestyksessä ei ole päätetty sen noudattamisesta).
- Yhteisön hallituksen tulee itsearvioida vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä oman työnsä onnistumista ja määritellä hallitustyöskentelyn kehittämiskohteet. Samassa yhteydessä hallituksen tulee arvioida toimitusjohtajan työn tuloksellisuutta. Arvioinnin keskeiset tulokset raportoidaan konsernihallinnolle (malax@malax.fi).
- Tytäryhteisön tulee selvittää omistajan näkemys asioista, jotka vaikuttavat tytäryhteisön tai konsernin toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Tiedustelu lähetetään osoitteeseen malax@malax.fi. Katso tarkemmin luku 7.
- Konserniyhteisön toimitusjohtajan valintaa ja erottamista valmistelee yhteisön hallitus yhteistyössä konsernijohtajan kanssa. Yhteisön hallitus tekee kirjallisen johtajaspimuksen toimitusjohtajan kanssa.
- Tytäryhteisön, jonka taloutta hoidetaan kuntakonsernin ulkopuolella, tilinpäätöstä koskevat tiedot tulee toimittaa Maalahden kunnan talousyksikköön vuosittain viimeistään 15. helmikuuta. Kuntakonsernissa talousyksikkö toimittaa tilinpäätökset yhteisöille viimeistään 15. maaliskuuta.
- Tytäryhteisön on soveltuvin osin noudatettava kunnan hankintaohjeita.
- Kokonaisvastuu yhteisön riskienhallinnasta on yhteisön hallituksella.
- Tiedossa olevasta todennäköisesti realisoituvasta merkittävästä riskistä on raportoitava välittömästi konsernijohtolle (malax@malax.fi).
- Yhteisöllä on oltava vuosittain tarkistettava valmiussuunnitelma.
- Konsernijohtolle tiedotetaan heti, kun häiriötilanne syntyy.
- Tytäryhteisön toimitusjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja vastaa siitä, että salassapito-, tiedottamis- ja viestintävelvollisuudet täytetään.
- Yhteisö viestii itse asiakkailleen ja sidosryhmilleen.

- Tilanteista, joista media voi olla kiinnostunut, tulee ottaa yhteyttä konsernijohtoon mahdollisimman pian, koska median kiinnostus näissä tilanteissa kohdistuu usein myös konsernin omistajaan.

Liitteet

- Hallituksen työjärjestyksen mallipohja
- Raportointilomake kesäkuun raportoinnille
- Toimitusjohtajasopimusmalli